

Motion till riksdagen

1988/89:Ub696

av Charlotte Branting (fp)

Forskningsresurser till högskolan i Växjö

Sydöstsverige i regionalpolitiken

Regeringens framtidsgrupp har utpekat de s.k. högtryckszoner som är goda områden för utveckling och förnyelse. I dessa koncentreras humanistisk, naturvetenskaplig och teknisk kunskap till täta miljöer. Dessa områden har angetts vara Stockholm/Uppsala, Linköping/Norrköping, Malmö/Lund, Göteborg samt Umeå/Luleå.

Parallellt med beskrivningen av högtrycksområden har ett antal lågtrycksområden redovisats. Ett sådant är den sydöstra lågtryckszonen. Någon exakt avgränsning av området har inte gjorts.

I riksdagens regionalpolitiska beslut under senare år har problemen i sydösta Sverige uppmärksammats. Konkret har detta tagit sig uttryck i skrivningar om sydöstra Sverige och Östra Småland samt att statliga resurser i viss utsträckning har kanaliserats till området.

Den regionala analysen av 1987 års långtidsutredning visar att den långsiktiga utvecklingen i Kronobergs län inger oro. Detta bekräftas också av länsstyrelsens nya prognoser som visar på en svag utveckling av antalet arbetstillfällen. Om länet skall kunna upprätthålla samma höga sysselsättningsnivå bland länsinvånarna som 1988 blir antalet arbetstillfällen år 2000 otillräckligt.

Forskningens regionala betydelse

Den högre utbildningens och forskningens betydelse för den regionala utvecklingen slås fast bl.a. i betänkandet "Regional utveckling och mellanregional utjämning". Där framhålls betydelsen av de forskningsatsningar som gjorts i Umeå och Luleå. Genom fortsatta satsningar på forskning förstärks dessa orter till stödjepunkter för hela regionen.

En för de expansiva regionerna gemensam nämnare är att det i dessa finns tillgång till bl.a. kvalificerad utbildning och forskning. I arbetsmaterialet från framtidsgruppen slås fast att det råder en stor enighet om att utbildning och kompetens är nyckeln till framtiden. Däremot råder det inte enighet om kunskapsutvecklingen skall ske centralt eller regionalt. I materialet andys möjligheten att låta någon av dagens mindre högskolor utvecklas till "ett nytt Luleå".

Professor Åke E Andersson har i boken Universitet, Regionens Framtid föreslagit att några medelstora högskolor skulle utvecklas för att bredda utbudet av utbildning och forskning, samtidigt som de nuvarande universi-

teten i någon mån avlastas. Han har visat att det skulle vara mest fördelaktigt att göra satsningarna på de högskolor som redan i dag har någorlunda kapacitet (Växjö, Karlstad, Örebro samt Sundsvall/Härnösand).

Genom att en satsning görs på dessa orter har man lättare att uppnå den s.k. kritiska massan som enligt flera bedömare är nödvändig för forskning och utveckling av kreativa miljöer.

Fördelarna med att satsa på dessa orter är flera. Det främsta torde vara de regionalpolitiska motiven. Genom en utbyggnad av fasta forskningsresurser på några orter erhålls möjlighet att på sikt bygga upp nya stödjepunkter för tillväxt. Detta åstadkommes lämpligen lättast där det redan i dag finns vissa resurser.

Vid val av de orter som bör komma i fråga bör också behovet av regionalpolitiska insatser i respektive region beaktas. Även tillgängligheten och betydelsen för regionen som helhet har stor betydelse.

Forskningsresurser vid Högskolan i Växjö

Från den 1 juli 1989 finns det tre högskoleenheter i sydöstra Sverige (Kronobergs, Kalmar och Blekinge län). Högskolan i Växjö är den klart största av dessa både vad gäller anslag och antalet nybörjarplatser. Högskolan i Växjö är också den av högskolorna som har den mest omfattande forskningsverksamheten. Enligt SIND:s rapport om de små och medelstora högskolorna var den totala FoU-volymen vid dessa år 1985/86 35 milj.kr. Närmare 1/4 av denna forskning skedde vid högskolan i Växjö. Under de senaste åren har den ökat ytterligare i omfattning, bl.a. med hjälp av medel från Sparbanken Kronan.

Vid högskolan i Växjö fanns under 1988 fyra adjungerade eller assisterande professorer. De adjungerade professorerna ger en viktig koppling till den tillämpade forskningen inom näringslivet. Två extra professorer med tjänstgöring till 80 procent i Växjö och 20 procent vid universitetet i Lund. Dessa professorer säkerställer det vetenskapliga sambandet med grundforskningen och möjliggör forskarutbildning i Växjö.

Hösten 1988 presenterades ett forskningsprogram med nio programområden: arbetsmarknadspolitik, datorbaserade informationssystem, didaktik, enterprenörskap och företagsutveckling, kommunikation och språk, organisationsteori, regional historia och regional utveckling, systemekonomi samt transportekonomi och materialadministration. Detta forskningsprogram utvecklas för närvarande. En sammanslagning av avgränsande områden till ett tematiskt forskningsprogram med fyra olika programområden diskuteras. Ett samarbete med högskolorna i Kalmar och Karlskrona skulle förstärka programmet.

I grundsynen för utvecklingen i Kronobergs län slås fast att de regionala organen bör inrikta sitt arbete på "att arbeta för att Högskolan i Växjö utvecklas till ett universitet med egna forskningsresurser". Detta markeras ytterligare genom att utbildning och forskning är ett av fem prioriterade nyckelområden.

Även vid en avgränsning enligt mittavståndsprincipen för en ny forskningsenhet i sydöstra Sverige (avgränsat gentemot universiteten i Lund,

Göteborg och Linköping) visar det sig att Växjö får ett stort omland. Detta innebär att forskningsresurser i Växjö får betydelse för en stor region. Dessutom innebär detta att Växjö torde erbjuda bäst möjligheter att avlasta de forskningsenheter som finns i dag.

Möjligheterna till en fysisk utbyggnad av högskolan är mycket goda. En stor del av högskolans verksamhet finns i dag på Teleborgsområdet. Om något år kommer mer av högskoleverksamheten att lokaliseras dit genom att vissa utbildningar flyttar till Videumområdet som ligger i omedelbar anslutning till högskolan. Genom kopplingen till Videum finns på sikt goda möjligheter att knyta forskningsverksamheten nära samman med regionens näringsliv. Redan i dag finns s.k. forskarrum tillgängliga och utnyttjade i Videums lokaler.

Ytterligare skäl som talar för fasta forskningsresurser till Växjö är de synergieffekter som kan uppstå tillsammans med redan befintlig forskning vid bl.a. glasforskningsinstitutet och vissa företagsutvecklingsavdelningar (Fläkt och Telub).

Växjö högskola är alltså inne i en starkt expansiv period. Det är väsentligt att ytterligare steg tas på väg mot att högskolan utvecklas till ett universitet.

Hemställan

Med anledning av det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om forskningsresurser till Växjö högskola.

Stockholm den 25 januari 1989

Charlotte Branting (fp)